

Gymnázium Dr. J. Pekaře Mladá Boleslav

Zeměpis I. ročník

JIHOČESKÝ KRAJ

referát

Jméno a příjmení: Anna Marešová
Barbora Fraňková

Třída: 6. O
Datum: 9. 1. 2017

1. Poloha a rozloha

a) Poloha kraje

Kraj se nachází na jihu České republiky a sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Tvoří také část jižní hranice země, protože sousedí s Rakouskem a Německem. Tato hranice je dlouhá přibližně 323 km.

Jeho rozloha je 10 057 km², což představuje přibližně 13% státní rozlohy. Dle rozlohy je tedy kraj 2. největší v ČR.

2. Přírodní podmínky

a) Povrch

Více než třetinu území kraje zaujímají lesy a ze 4% i vodní plochy. Geologická stavba kraje je velmi stará, což dokazuje i starohorní břidlice. Typ reliéfu je hornatina, s čímž souvisí i drsnější klimatické podmínky. Valná část území leží v nadmořské výšce 400 – 600 m. Mimo oblast Třeboňských rybníků je povrch převážně hornatý. Zasahuje do něj významné pohoří Šumava (pohraniční

pohoří) a Středočeská pahorkatina. Povrch tvoří z části i Českomoravská vrchovina a na hranicích s Rakouskem jsou to Novohradské hory. Nejvyšším bodem je v pohoří Šumava vrchol Plechý (1378 m), který se nachází při hranicích s Německem. Naopak nejnižší bod najdeme v okrese Písek a je jím hladina Orlické přehrady (330 m).

Obrázek 1: Přírodní poměry kraje

Lesy

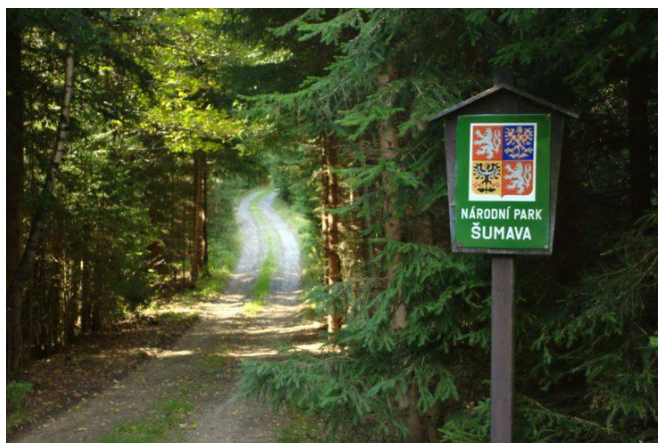
Na jihu najdeme člověkem málo dotčené, hluboké lesy. Příkladem může být Boubínský prales.

Rašeliniště

Příhodné podmínky daly možnost vzniku rozsáhlých rašelinišť, z nichž největší nalezneme při soutoku Teplé a Studené Vltavy.

Chráněné oblasti

Najdeme zde i mnoho chráněných oblastí (1/5 území kraje) a národní park Šumava.

Půdy

V kraji najdeme převážně hnědé půdy a podzoly, druh půdy je hlinito-písčité. Tyto **Obrázek 2: Národní park Šumava** půdy jsou méně úrodné.

Podnebí

Pánevní krajina jižních Čech má poměrně chladné a vlhké podnebí. Konkrétně na Šumavě je podnebí drsné s dlouhou zimou a chladnějším, kratším létem. Průměrné srážky jsou 800 – 1200 mm a roční průměrná teplota vzduchu se pohybuje od 4°C do 8°C.

b) Vodstvo

Jihočeský kraj je kraj řek, rybníků a vodních nádrží.

Řeky

Vltava je nejdelší řeka České republiky. Vltava pramení na Šumavě. Délka toku je 376,97 km. Průměrný průtok je 151 m³/s. Plocha povodí je 28 090 km². Vltava protéká několika městy např. Český Krumlov, České Budějovice a Praha. V Mělníku se Vltava vlévá do Labe, a poté spolu ústí do Severního moře. Mezi větší přítoky Vltavy patří Malše, Lužice, Otava, Berounka, Sázava a další. Na řece Vltavě je vybudována vodní nádrž Lipno. Je to největší vodní nádrž a největší vodní plocha v ČR. Lipno je typické pro rekreaci, turistiku, vodní sporty, rybolov. Dále jde o zásobárnu vody a zdroj elektrické energie. Součástí přehrady je též vodní elektrárna Lipno I. Další vodní nádrže a přehrady vybudované na Vltavě jsou Orlík, Hněvkovice a Lipno II.

Mapa 1: Vodstvo kraje

Rybníky

Největší vodní nádrž - rybníkem v Jihočeském kraji a České republice je Rožmberk. Jeho hráz je dlouhá 2430 m, až 10 m vysoká a u paty 55 m široká. Byl navržen Jakubem Krčínem a postaven v letech v 16. století kvůli velké povodni v roce 1544. Rybník je známý výlovem ryb. Rybník Rožmberk se loví poslední léta každý rok na podzim a tento slavnostní výlov bývá nejvíce navštěvovaným výlovem Česka. Úlovek činí 150 tun ryb, nejvíce kaprů.

Další rybníky: Horusický rybník, Bezdrev, Dvořiště, Velký Tisý

Obrázek 4: Rybník

Obrázek 3: Výlov

3. Hospodářství

Jihočeský kraj není příliš bohatý na nerostné suroviny a zdroje energetických surovin nejsou téměř žádné. Celkově převažuje těžba šterkopísku, kamene a cihlářských jílu, případně keramických jílu, vápence i grafitu. Přírodní podmínky a odlehlost kraje značně zabránily intenzivnímu rozvoji výrobních odvětví. Tento nedostatečný rozvoj s sebou nese určitou zaostalost, příkladem může být horší dopravní infrastruktura, která se i nadále stále vyvíjí.

Významným přírodním bohatstvím jsou lesy (37% plochy kraje), které jsou významným zdrojem příjmu pro kraj. Těžba dřeva se od roku 2008 pohybuje okolo 2 300 tisíc m³ (<https://www.czso.cz/csu/xs/les-kraj-graf>). Jedná se o smrkové i borové dřevo hlavně z oblasti Třeboňska.

a) Zemědělství

Primární sektor hraje v tomto kraji velmi významnou roli a zaměstnává 9% obyvatel (2. Největší procentuální zastoupení v ČR). Rostlinná výroba se orientuje na pěstování obilovin, olejnin (řepka olejka), brambor. Pšenici a ječmenu se daří převážně v pahorkatinách, kdežto v podhorských oblastech převažuje méně náročný oves a píce.

Pro živočišnou výrobu je důležitý chov skotu, drůbeže a prasat. Dlouholetou tradici má rybníkářství. Zajišťuje polovinu produkce v rámci celého Česka a jedná se o vodní plochu okolo 25 000 ha.

b) Průmysl

V Jihočeském kraji je zastoupen strojírenský, dřevozpracující, textilní a potravinářský průmysl a také zpracovatelský (výroba dopravních prostředků, strojů, zařízení a elektrotechniky, výroba potravin a nápojů). Průmyslová výroba soustředěna v českbudějovické aglomeraci a okolí Tábora a Strakonice. Těží se zde také různé nerostné suroviny- př. štěrkopísek, stavební kámen, grafit, keramické jíly. Můžeme zde i najít vzácné kameny vltavíny.

Firmy

Strojírenství - Motor České Budějovice, ZVVZ Milevsko, Strakonice

Textil - Jitex Písek, Otavan Třeboň

Potravinářství- Mlékárna MADETA, Budějovický Budvar

Dřevozpracující: Psací potřeby Koh-i-noor

Energetika: elektrárna Temelín, vodní nádrže (na řece Vltava)

Obrázek 5: Budějovický Budvar

c) Doprava

Jihočeským krajem prochází důležité mezinárodní silnice a železnice – Severojižní železniční koridor Praha - Rakousko. Z Prahy do Českých Budějovic vede dálnice, která je velmi důležitá a používaná. Vodní doprava není zastoupena, pouze rekreačně pro kanoisty a raftaře.

4. Obyvatelstvo

V Jihočeském kraji žije 637 800 (k roku 2016). Hustota zalidnění je nejnižší v celé ČR a činí 63 obyvatel na km². Nejlidnatější je okres České Budějovice, kde je soustředěno 30% obyvatel. V krajském městě žije 93 000 osob. Nezaměstnanost v kraji činí 6,7 % a průměrná měsíční mzda je 20 000 Kč.

Mapa 2: Okresy

a) Administrativní členění

Dle administrativního členění je kraj vymezen územím sedmi okresů (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor). V kraji je 623 obcí a z toho 53 měst.

5. Města

Největší města jsou: České Budějovice, Tábor, Písek, Strakonice, Jindřichův Hradec, Český Krumlov a Prachatice.

a) České Budějovice

České Budějovice jsou statutární město Jihočeského kraje a také jejím kulturním centrem. Leží na soutoku dvou řek, Malše a Vltavy. Nachází se v Českobudějovické pánvi a též ve

stejnojmenném okrese, České Budějovice. Bydlí zde přibližně 93 000 obyvatel. Toto město bylo založeno Přemyslem Otakarem II. ve 13. století a je důležitým turistickým místem

Obrázek 7: Náměstí Českých Budějovic

Obrázek 6: České Budějovice

(dokonce pro cizince z jiných zemí). Můžeme zde najít Náměstí Přemysla Otakara II. se Samsonovou kašnou a radnicí, gotickou katedrálou sv. Mikuláše, Černou věž, Piaristické náměstí a další. Č.B.jdou též známé výrobou piva Budějovický Budvar neboli Budweiser Budvar a psacích potřeb firmy Koh-i-noor Hardmuth.

b) Jindřichův Hradec

Jindřichův Hradec je město, které leží na řece Nežárka. Žije zde přibližně 22 tisíc obyvatel. Můžeme tady navštívit Zámek Jindřichův Hradec, Proboštský kostel Nanebevzetí Panny Marie, Špulířskou kapli aj. Středem města prochází 15. poledník v.d.

Obrázek 8: Zámek v Jindřichově Hradci

c) Český Krumlov

Leží 22km jihozápadně od krajského města a jeho centrem protéká řeka Vltava. Jedná se o významnou turistickou destinaci. Středověké centru města je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO. Dříve bylo město sídlem

mnoha českých významných rodů – Vítkovců, Rožmberků i Schwarzenbergů, kteří docílili reprezentativního charakteru města. Základem pro místní ekonomiku se stal turistický ruch. Žije zde 14 000 obyvatel.

Pro návštěvníky je přitažlivý renesanční zámek s Plášťovým mostem a vnitřní město, které obklopuje meandr Vltavy. Významné je náměstí Svornosti, kde stojí morový sloup a hlavně

Obrázek 9: Zámek v Českém Krumlově

renesanční radnice. (Čtvrť Latrán je plná gotických domů a dokazuje středověký původ města.)

d) Tábor

Je 2. největší město kraje, které leží na řece Lužnici. Kolem je vytvořena aglomerace se 47 000 obyvateli. Také toto město je velmi atraktivní pro turisty, láká je především historie husitského hnutí. Samotné město bylo založeno jako místo, kde si jsou všichni rovni a řídí se Božím zákonem. (Vzniklo také vojsko, které dobylo několik klášterů, a z tohoto majetku značně prosperovalo.) Tábor byl jedním z prvních plnoprávních měst v Čechách. Turistickým cílem je gotická radnice, Kostnický dům a hlavně akce spojené s husitstvím.

e) Písek

Je historické město s 30 000 obyvateli, které najdeme na řece Otavě. Město je známé nejstarším kamenným mostem v ČR, který pochází ze 13. století. Částečně zachovalé hradby a královský hrad dokládají důležitost města, které se ve středověku nacházelo na Zlaté stezce. Historie a folklorní

Obrázek 10: Nejstarší most v ČR v Písku

slavnosti jsou přitažlivé pro turisty. Průmysl se zde rozvíjel pozvolně a po 2. světové válce zde vznikla řada elektrotechnických a textilních závodů – JITEX (dnes Jitex Comfort). Také těžba a zpracování kamene či strojírenský průmysl se podílí na rozvoji města.

f) Strakonice

Jihočeské město leží na soutoku Otavy s Volyňkou a žije zde 23 000 obyvatel. Jedná se opět o historické město, které patřilo rytířskému řádu Johanitů. Pro Písek je tradiční strojírenský (Česká zbrojovka), textilní a pivovarnický průmysl (dnes DUDÁK – Měšťanský pivovar). Každé dva roky se zde koná Mezinárodní dudácký festival. Národní kulturní památkou je Strakonický hrad ze 13. století.

g) Prachatice

Prachatice jsou menší město s 12 000 obyvateli. Nacházejí se v Šumavském podhůří a jako osada vznikly již v 11. století. V centru je zřízena městská památková rezervace. Převažuje strojírenský, dřevařský a elektrotechnický průmysl.

6. Zajímavosti – turistické cíle

- Český Krumlov (zámek), České Budějovice (náměstí Přemysla Otakara II., Černá věž), Holašovice, kamenný most v Písku
- Šumava (Stezka Korunami stromů, Boubínský/ Žofínský prales, Schwarzenberský kanál), Čertova stěna
- Hrady a zámky: Jindřichův Hradec, Orlík, Rožmberk, Třeboň, (Zvíkov, Bechyně, Landštejn, Blatná, Kratochvíle), Červená Lhota,
- Třeboňsko, Rožmberk, Lipno
- Bechyňská duha – most
- V roce 1832 vyjela z Českých Budějovic do Lince první koněspřežka na evropském kontinentě.
- Historie vaření piva v Českých Budějovicích sahá až do 13. století

7. Zdroje:

1. **Stránka BusinessInfo**; Charakteristika Jihočeského kraje, [online], 2011, [Citace: 3. 1. 2017], <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-jihoceskeho-kraje-1914.html>
2. **Wikipedia**; Jihočeský kraj, [online], 2016, [Citace 5. 1. 2017], https://cs.wikipedia.org/wiki/Jiho%C4%8Desk%C3%BD_kraj
3. **Stránka Referáty – seminárky**; Jihočeský kraj, [online], 2006, [Citace: 3. 1. 2017], <http://referaty-seminarky.cz/jihocesky-kraj-1/>
4. **Stránka splhej**; Jihočeský kraj, [online], [Citace: 5. 1. 2017], <http://splhej.wz.cz/referat/zemepis/406/Jihocesky-kraj/>
5. **Stránka Třeboňsko**; Třeboňské rybníky, [online], [Citace 5. 1. 2017] <http://www.trebonsko.cz/kategorie/rybniky/>
6. **Wikipedia**; Český Krumlov, [online], 2017, [Citace 5. 1. 2017], https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%BD_Krumlov
- 7.

8. **Wikipedia**; Písek, [online], 2016, [Citace 5. 1. 2017],
[https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%ADsek_\(m%C4%Bst%C5%9Bsto\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C3%ADsek_(m%C4%Bst%C5%9Bsto))
9. **Wikipedia**; Strakonice, [online], 2017, [Citace 5. 1. 2017],
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Strakonice>
10. **Wikipedia**; Prachatice, [online], 2017, [Citace 5. 1. 2017]
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Prachatice>
11. **Wikipedia**; České Budějovice, [online], 2017, [Citace 5. 1. 2017]
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A9_Bud%C4%Bjovice
12. **Wikipedia**; Budvar, [online], 2017, [Citace 5. 1. 2017],
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Bud%C4%Bjovick%C3%BD_Budvar_\(podnik\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Bud%C4%Bjovick%C3%BD_Budvar_(podnik))
13. **Wikipedia**; Náměstí Přemysla Otakara II., [online], 2017, [Citace 5. 1. 2017],
https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1m%C4%Bst%C3%AD_P%C5%99emysla_Otakara_II.
14. **Wikipedia**; Jindřichův Hradec, [online], 2017, [Citace 7. 1. 2017],
https://cs.wikipedia.org/wiki/Jind%C5%99ich%C5%AFv_Hradec
15. **Wikipedia**; 15. poledník, [online], 2015, [Citace 7. 1. 2017],
https://cs.wikipedia.org/wiki/15._poledn%C3%ADk_v%C3%BDchodn%C3%ADd%C3%A9lky
16. **Wikipedia**; Lipno, [online], 2016, [Citace 7. 1. 2017],
https://cs.wikipedia.org/wiki/Vodn%C3%ADn%C3%A1dr%C5%BE_Lipno
17. **Stránka Jihočeský kraj**, [online], [Citace 7. 1. 2017], http://www.kraj-jihocesky.cz/1598/program_rozvoje_jihoceskeho_kraje_2014_2020.htm
18. **Pencák M., kol.** *Toulavá kamera*, Praha, freytag&berndt ve spolupráci s Českou televizí, 2005

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Přírodní poměry kraje	II
Obrázek 2: Národní park Šumava	III
Obrázek 3: Výlov	IV
Obrázek 4: Rybník	IV

Obrázek 5: Budějovický Budvar	VI
Obrázek 8: Zámek v Jindřichově Hradci.....	VII
Obrázek 6: České Budějovice	VII
Obrázek 7: Náměstí Českých Budějovic.....	VII
Obrázek 9: Zámek v Českém Krumlově	VIII
Obrázek 10: Nejstarší most v ČR v Písku	VIII
 Mapa 1: Vodstvo kraje	 IV
Mapa 2: Okresy	VI